

opusdei.org

Audiència. La divinitat de Crist en la predicació de sant Pau

Benet XVI a l'audiència de dimecres 22 d'octubre parlà de la divinitat de Crist en els escrits de l'apòstol sant Pau. Us oferim el text íntegre.

17/11/2008

Estimats germans i germanes,

En la catequesi de les setmanes anteriors s'ha meditat sobre la

"conversió" de sant Pau, fruit de la trobada personal amb Jesús crucificat i ressuscitat, i ens interroguem sobre quina va ser la relació de l'Apòstol dels gentils amb el Jesús terrenal. Avui vull parlar de l'ensenyament que sant Pau ens ha deixat sobre la centralitat del Crist ressuscitat en el misteri de la salvació, sobre la seva cristologia. En veritat, Jesucrist ressuscitat, "exaltat sobretot nom", està al centre de totes les seves reflexions. Per a l'Apòstol, Crist és el criteri de valoració dels esdeveniments i de les coses, el fi de tots els esforços que ell fa per a anunciar l'Evangelí, la gran passió que sosté els seus passos pels camins del món. I es tracta d'un Crist viu, concret: el Crist —diu sant Pau— "que em va estimar i es va oferir a si mateix per mi" (Ga 2, 20). Aquesta persona que m'estima, amb la que puc parlar, que m'escolta i em respon, aquest és realment el

principi per entendre el món i per trobar el camí en la història.

Qui ha llegit els escrits de sant Pau sap bé que ell no es va preocupar de narrar els fets de la vida de Jesús, encara que podem pensar que en la predicació oral parlava molt més del Jesús prepasqual que no pas en les cartes, que són amonestacions en situacions concretes. La seva intencionalitat pastoral i teològica s'adreçava de tal manera a l'edificació de les comunitats naixents, que espontàniament concentrava tot en l'anunci de Jesucrist com "Senyor", viu i present ara enmig dels seus. D'aquí l'essencialitat característica de la cristologia paulina, que desenvolupa les profunditats del misteri amb una preocupació constant i precisa: certament, anunciar el Jesús viu i el seu ensenyament, però sobretot anunciar la realitat central de la seva mort i resurrecció, com a cim de la

seva existència terrenal i arrel del desenvolupament successiu de tota la fe cristiana, de tota la realitat de l'Església.

Per a l'Apòstol, la resurrecció no és un esdeveniment en si mateix, separat de la mort: el Ressuscitat és sempre el mateix que va ser crucificat. També ja ressuscitat porta les seves ferides: la passió està present en Ell i, amb Pascal, es pot dir que pateix fins a la fi del món, fins i tot essent el Ressuscitat i vivint amb nosaltres i per a nosaltres. Sant Pau va comprendre aquesta identitat del Ressuscitat amb el Crist crucificat en el camí de Damasc: en aquest moment se li va revelar amb claredat que el Crucificat és el Ressuscitat i el Ressuscitat és el Crucificat, que diu a sant Pau: "Per què em persegueixes?" (Ac 9, 4). Sant Pau, quan persegueix Crist en l'Església, comprèn que la creu no és "una

maledicció de Déu" (Dt 21, 23), sinó sacrifici per a la nostra redempció.

L'Apòstol contempla fascinat el secret amagat del Crucificat-ressuscitat i a través dels patiments experimentats per Crist en la seva humanitat (dimensió terrenal) es remunta a l'existència eterna en què és un amb el Pare (dimensió pretemporal): "Però quan arribà la plenitud del temps —escriu— Déu va enviar el seu Fill, nascut de dona, nascut sota la Llei, perquè redimís els qui estàvem sota la Llei" (Ga 4, 4-5).

Aquestes dues dimensions, la preexistència eterna al costat del Pare i el descens del Senyor en l'encarnació, s'anuncien ja en l'Antic Testament, a la figura de la Saviesa. En els Llibres sapiencials de l'Antic Testament trobem alguns textos que exalten el paper de la Saviesa, que existeix des d'abans de la creació del món. En aquest sentit han de llegir-se

passatges com aquest del Salm 90: "Abans de néixer les muntanyes, abans que infantéssiu la terra i el món, des de sempre i per sempre sou Déu" (v. 2); o passatges com el que parla de la Saviesa creadora: "Jahvè em va crear com principi del seu fer, abans que comencés les seves obres, des d'aleshores. Des de l'eternitat vaig ser unguida, de bon començament, a l'origen de la terra" (Pr 8, 22-23). També és suggestiu l'elogi de la Saviesa, contingut en el llibre homònim: "La Saviesa s'estén vigorosament d'un cap a l'altre de la terra i tot ho administra bondadosa" (Sa. 8, 1).

Els mateixos textos sapiencials que parlen de la preexistència eterna de la Saviesa, parlen del seu descens, de l'abaixament d'aquesta Saviesa, que es va crear una tenda entre els homes. Així ja sentim ressonar les paraules de l'Evangeli de sant Joan que parla de la tenda de la carn del

Senyor. Es va crear una tenda a l'Antic Testament: aquí es refereix al temple, al culte segons la "Torà"; però, des del punt de vista del Nou Testament, podem entendre que era només una prefiguració de la tenda molt més real i significativa: la tenda de la carn de Crist. I ja en els llibres de l'Antic Testament veiem que aquest abaixament de la Saviesa, el descens a la carn, implica també la possibilitat de ser rebutjada.

Sant Pau, desenvolupant la seva cristologia, es refereix precisament a aquesta perspectiva sapiencial: reconeix en Jesús la Saviesa eterna que existeix des de sempre, la Saviesa que descendeix i es crea una tenda entre nosaltres; així, pot descriure Crist com "força i saviesa de Déu"; pot dir que Crist s'ha convertit per a nosaltres en "saviesa d'origen diví, justícia, santificació i redempció" (1Co 1, 24-30). De la mateixa manera, sant Pau aclareix

que Crist, igual que la Saviesa, pot ser rebutjat sobretot pels dominadors d'aquest món (cf. 1Co 2, 6-9), de manera que en els plans de Déu pot crear-se una situació paradoxal: la creu, que es transformarà en camí de salvació per a tot el gènere humà.

Un desenvolupament posterior d'aquest cicle sapiencial, segons el qual la Saviesa es baixa per a després ser exaltada a pesar del rebuig, es troba en el famós himne contingut en la carta als Filipencs (cf. Flp 2, 6-11). Es tracta d'un dels textos més elevats de tot el Nou Testament. Els exegetes, en la seva gran majoria, concorden a considerar que aquest passatge conté una composició anterior al text de la carta als Filipencs. Aquesta és una dada de gran importància, perquè significa que el judeo-cristianisme, abans de sant Pau, creia en la divinitat de Jesús. En altres paraules, la fe en la divinitat de Jesús no és un invent hel·lenístic, sorgit molt

després de la vida terrenal de Jesús, un invent que, oblidant la seva humanitat, l'hauria divinitzat. En realitat, veiem que el primer judeo-cristianisme creia en la divinitat de Jesús; més encara, podem dir que els Apòstols mateixos, en els grans moments de la vida del seu Mestre, van comprendre que era el Fill de Déu, com va dir sant Pere a Cesària de Filip: "Tu ets el Crist, el Fill de Déu viu" (Mt 16, 16).

Però tornem a l'himne de la carta als Filipencs. Aquest text pot estar estructurat en tres estrofes, que il·lustren els moments principals del recorregut realitzat per Crist. La seva preexistència està expressada en les paraules: "Essent de condició divina, no cregué haver-se d'aferrar gelosament a la seva igualtat amb Déu" (v. 6). Segueix després l'abaixament voluntari del Fill en la segona estrofa: "s'anorreà prenent la condició d'esclau" (v. 7), fins a

humiliar-se "fent-se obedient fins a la mort, i una mort de creu" (v. 8). La tercera estrofa de l'himne anuncia la resposta del Pare a la humiliació del Fill: "És per això que Déu l'ha exaltat extraordinàriament i li ha concedit aquell nom que està per damunt de tot altre nom" (v. 9).

Impressiona el contrast entre l'abaixament radical i la següent glorificació en la glòria de Déu. És evident que aquesta segona estrofa està en contrast amb la pretensió d'Adam, que volia fer-se Déu, i també amb el gest dels constructors de la torre de Babel, que volien edificar per si sols el pont fins al cel i convertir-se ells mateixos en divinitat. Però aquesta iniciativa de la supèrbia va acabar en l'autodestrucció: així no s'arriba al cel, a la vertadera felicitat, a Déu. El gest del Fill de Déu és exactament el contrari: no la supèrbia, sinó la humilitat, que és la realització de

l'amor, i l'amor és diví. La iniciativa d'abaixament, d'humilitat radical de Crist, amb la qual contrasta la supèrbia humana, és realment expressió de l'amor diví; a ella li segueix l'elevació al cel a què Déu ens atreu amb el seu amor.

A més de la carta als Filipencs, hi ha altres llocs de la literatura paulina on les qüestions de la preexistència i el descens del Fill de Déu a la terra estan unides entre si. Una reafirmació de la identificació entre Saviesa i Crist, amb totes les implicacions còsmiques i antropològiques, es troba a la primera carta a Timoteu: "es féu visible en la carn, fou en l'Esperit, aparegué als àngels, fou predicat als pagans, fou cregut en el món, fou endut a la glòria" (1 Tm 3, 16). Sobretot amb aquestes premisses es pot definir millor la funció de Crist com a Mitjancer únic, en la perspectiva de l'únic Déu de l'Antic

Testament (cf. 1 Tm 2, 5 en relació amb Is 43, 10-11; 44, 6). Crist és el vertader pont que ens guia cap al cel, a la comunió amb Déu.

A l'últim, només una al·lusió als últims desenvolupaments de la cristologia de sant Pau en les cartes als Colossencs i als Efesis. En la primera, a Crist se li qualifica com "primogènit de tota la creació" (cf. Col 1, 15-20). La paraula "primogènit" implica que el primer entre molts fills, el primer entre molts germans i germanes, va baixar per atreure'ns i fer-nos els seus germans i germanes. En la carta als Efesis trobem la bella exposició del pla diví de la salvació, quan sant Pau diu que Déu volia recapitular-ho tot en Crist (cf. Ef. 1, 3-23). Crist és la recapitulació de tot, ho assumeix tot i ens guia cap a Déu. Així ens implica en un moviment de descens i d'ascens, convidant-nos a participar en la seva humilitat, és a dir, en el seu amor al proïsme, per

ésser així partícips també de la seva glorificació, convertint-nos amb ell en fills en el Fill. Demanem al Senyor que ens ajudi a conformar-nos a la seva humilitat, al seu amor, per ser així partícips de la seva divinització.

pdf | document generat
automàticament des de <https://opusdei.org/ca-ad/article/audiencia-la-divinitat-de-crist-en-la-predicacio-de-sant-pau/> (12/04/2026)